

Előfizetési díjak:

Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 6 korona.

Magánhirdetések díja:

Négyszer hasábozott garmond sorért 10 fillér.

Hivatalos hirdetések díja:

Egyszeri közlésért, tekintet nélkül a szöveg nagyságára, nyugtábellyel és támlappal együtt 6 korona.

Nyiltér soronként 60 fillér.

Többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz czimezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadtatnak el.

Közbiztonságunk.

Aki figyelemmel kísérte városunk közbiztonsági viszonyait, lehetetlen, hogy fel ne tűnt volna előtte, hogy városi képviseleti közgyűlésünk évek óta mind gyakrabban és gyakrabban foglalkozott azon kérdéssel, mi módon lehetne rendőrségünknek immár elkerülhetetlenül szükséges fejlesztését zöldágra juttatni.

Már évek előtt szó volt a városi tanácsban és a városi képviselő testületben a rendőrségi személyzet szaporításáról, valamint annak fizetése felemeléséről.

A ki ismeri városunk nyomoruságos vagyoni viszonyait, egyáltalában nem csudálkozhatik rajta, hogy a képviselet a nagyobb pénzáldozattal járó újításra vonatkozó indítványokat egymás után engedte elenyészni, legfeljebb egy-egy bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására és javaslattevésre végett. A bizottságok aztán, vagy egyáltalában nem tettek javaslatot, vagy ha tettek is, azoknak megvalósítása a pénzügyi kérdésen mindannyiszor korai hajótörést szenvedett.

Közelebből a hivatalát egész odaadással betölteni óhajtó Bölöny Bálint új rendőrfőkapitány a képviselethez az iránt tett volt javaslatot, hogy városunknak az állami csendőrség körletébe bevonásával oldassék meg ezen, a város lakosságának minden osztályát legközelebből érdeklő fontos kérdés.

Ismét felhangzott a „non possumus.”

A képviselet újból kitért az érdemleges határozat hozatala elöl, azzal az indokolással, hogy nincs módunkban az állami csendőrségi körletbe való beosztással járó nagy költségtöbblet elvisele. De hogy — tessék-lássék — tegyen még is valamit, utasította a rendőrfőkapitányt, hogy városunknak az állami csendőrségi körletbe való bevonásával járó költségekre vonatkozó részletes adatokat beszerezve, tegyen annak behozatala iránt a képviselethez részletesen kidolgozott javaslatot.

A rendőrfőkapitány, mint értesültünk, immár beszerezte mindam adatokat, amelyekből megállapítható lenne, hogy városunknak az állami csendőrségi körletbe bevonása minő évi kiadással járna s minő összeggel kerülne többé közbiztonságunk megvédése annál az összegnél, melyet évi költségvetésünk ezen címen — mondhatni nagyrészt hiába — évről évre fölemésztett és fölemész.

Rövid időn a képviseleti közgyűlés előtt lesz a rendőrfőkapitány részletes javaslata, mellyel városunknak az állami csendőrségi körletbe bevonását fogja a közgyűlésnek ismételtelen ajánlani. Hogy minő anyagi áldozatot kíván városunktól emez újítás, ma még nem tudhatjuk, — de a felett szó sem eshetik, hogy a mostani négy szál rendőrrel városunk közbiztonsági igényeit kielégíteni megközelítőleg sem lehet. — Kétségtelen tehát, hogy vagy megfelelő létszám fölemeléssel és rendőreink mostani csekély fizetésének is fölemelésével, — vagy a csendőrségi intézmény elfogadásával kell megoldanunk a kérdést. De megoldani meg kell, a rendőrkapitány beterjesztendő javaslatát érdemi elárlás nélkül hagyni semmi szín alatt nem szabad.

Bármelyik álláspontot fogadjuk is el, tetemes évi rendes kiadás behozatalára legyünk készen. De ha már újabb terhet vetünk a város polgáira, olyan intézményt létesítsünk, a mely városunk rohamosan fejlődő népesség szaporodásával, keres-

kedelmi és ipari forgalmával indokolt szükségletünknek megfelelően.

Nem kell hosszú időre visszamenünk s itt vannak előttünk a több ízbeni temlom-persely feltörések, az egymást érő kisebb-nagyobb lopások, utcai verekedések, a nyílt utcán egymásután megismétlődő, halállal végződő súlyos testi sértések, baltával való vérengzések, késelések. Nap-nap után látjuk a pálinkamérések előtt tolongó részeg, tekerő, dologtalan hadat, mely erkölcs-telen beszédeivel, mocskos magaviseletével maholnap lehetetlenné teszi tisztességes embereknek még az utcán való járást is.

Legnagyobb elfogultsággal ragaszkodjunk bár a város önkormányzati jogához, — el kell ismernünk, hogy eme kritikán aluli állapotokon mi, a mi kevéssé számú s ezer felé elfoglalt, gyengén fizetett rendőreinkkel segíteni nem tudunk.

Ha Debreczen szabad királyi város, a szomszédos Szatmár és más, Szilágy-somlyónál bizonyára kedvezőbb anyagi helyzetben élő városok a közelebbi időkben komolyan foglalkoznak az állami csendőrségnek behozatalával, — nekünk a föltétlenül csekélyebb anyagi erővel rendelkező kis rendezett tanácsu városnak egyáltalában nem derogálhat az állami csendőrség behozatala.

A kérdés sokkal fontosabb, mintsem azt a képviseleti közgyűlések sablonos tárgysorozati darabjai között — csak úgy kurtán-furcsán — esetleg egy-két frázissal agyonüthessük.

Azért tettük szóvá e kérdést még mielőtt a közgyűlés napirendjére kerülne, hogy azok, akik a komoly munkát sze-

retik, idejében meghányják-vessék a dolgot s a rendőrség szervezési javaslattal városunk illetékes tényezői már jól előre a kérdés jelentőségéhez méltóképpen foglalkozzanak.

Bölöny Sándor

Aratási perspektiva.

Régóta nem néztünk oly félve az aratás elé mint most. A nagy tavaszi szárazság felette rossz hatással volt gabonaneműnkre, különösen a búzára, amelyből a legtöbbet termeli Magyarország. A jó vagy a rossz búzaterméstől függ, mondhatni, az egész gazdasági esztendő eredménye, s midőn látjuk, hogy a buza pusztul a kalászon, méltán fog el bennünket az aggodalom.

Igaz, jött eső, de bizony sok helyütt már későn. A nagy tartós szárazság folytán betegségek csiráztak a búzában s első sorban a rozsda pusztította a kenyeret adó kalásztengereket. S ezért most már kétségtelenül megállapítható, hogy első sorban búzában, jóval kisebb eredményt várhatunk, mint tavaly, vagy harmadéva, amikor pedig csak közepes volt a termés. A többi gabonaneműek, ha nem is állanak olyan rosszul, mint a buza, szintén megsínylették a szárazságot és sem rozsban, sem árpában nem várhatunk nagy eseményt.

A tény tehát az, hogy az aratás általánosságban nem fogja meghozni a magyar gazdaközönségnek azt a jövedelmet, amelyre pedig okvetlen szüksége van, hogy kötelezettségeinek eleget tessen. Az aratás nem lesz éppen rossz, az inséges esztendő réme sem fenyeget, de úgy mennyiség, mint minőség dolgában alatta fog állani az eredmény egy

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája

Nem az vagyok...

Nem az vagyok, aki régen voltam,
Ifjuságom ékes hajnalán:
Eltűntek a csillogó szép álmok,
Lelkemet is elvitték talán!

Nem az vagyok, aki régen voltam,
Oh, ez a szív csak a maradék:
Az egykori, ifjúkori lángnak,
Pislákoló hamvát hordja még!

Nem az vagyok, aki régen voltam,
Megtanított a tapasztalás:
Vándoréltünk változó folyóban,
Egyszer volt csak virágfakadás...

B. Takáts Lajos.

Önéletrajz.

Irta: Jókai Mór (1893.)

Jómódu nemesi családból származtam; atyám neve volt Ásvai Jókay József. Az y-grec a név végén nemesi privilégium volt, valamint hogy vármegyei hivatalnak csak nemesek viselhettek. Atyám azonban nem maradt az apai háznál, „a kis urak” ősi gazdálkodását

folytatni, hanem arra a szokatlan pályára lépett, melyen az egyéni tehetség szerzi meg az életmódot. Jogot végzett, ügyvéddé lett s e hivatása mellett városi hivatalát töltött be: amit úgy hívtak, hogy „árvák atyja”. Halála után a számadása alatt levő pénztárak az utolsó fillérig rendben találtak. En büszkébb vagyok az apám tiszta kezére, ki rám a polgári becsületet hagyta örökségül, mint az ősapám véres kezére, aki harci érdemeiért a nemesi címerünket szerezte.

Már gyermekkoromban hajlamokat árultam el a festészethez és költészethez: eléggé jól talált arcképeket rajzoltam és festettem ismerősökről és városi kitűnőségekről, később nagy előszeretettel szép hölgyekről miniatűrben; saját gyermekkori arcképem (tükörből festve) most is meg van nálam. Kilenc éves koromban két versem jelent meg a hírlapokban.

De azért nem helyes adat az, mintha én előbb festői életpályára készültem volna s később tértem volna át a költőire. Az én ifjúkoromban se a festést, se a költést nem tekintették életpályának: mind a kettő „noble passio” volt, ami az embernek nimbust ígért, de betevő falatot nem. Honoráriumot senki sem fizetett s kész munkát csak úgy adhatott ki a költő, ha maceenást kapott, aki dedicatio fejében fedezte a nyomtatás költségét. A könyvét azután kioszthatta az ismerőseinek; ha pedig megtörtént az az eset, hogy egy piktornak festményért pénzt adtak, úgy az bizonyosan bolteimer volt.

Hanem a helyett készülttem én is, mint minden jól tanuló gentry ifjú, a jogi pályára. Mindig első eminens voltam a klasszisban minden exact tudományból, s mielőtt egy

irodalmi munkám megjelent volna, már ki volt hirdetve az ügyvédi diplomám a komáromi vármegyeházán.

Az irodalommal foglalkozás még akkor élvezetszámba ment nálam.

A legelső regény, melyet olvastam, Scott Walter Ivanhoeja volt magyar fordításban. Németül már akkor tudtam jól: Pozsonyban tanultam meg, mint cseregyerek. (Az a szép szokás volt akkor, hogy a pozsonyi német családok komáromi magyar családokkal kicseréljék a gyereket, a fiút fiúért, leányt leányért egy pár esztendőre: ez volt a legjobb tanrendszer a nyelvtanulásra.) En azonban előszeretettel viseltem az angol és francia költők iránt. Tizenöt-tizenhat éves koromban megtanultam angolul és franciául grammatikából nyelvmester nélkül, — hogy Boz Dickenst és Coopert olvashassam eredetiben. A franciák közül első volt Hugo Viktor, akit megkedveltem. Boznak még akkor csak egy regénye volt nálunk kapható: a „Pickwick-klué”. Coopertől „Utolsó Mohikánok”, Hugótól „Bug Jargal” és „Han D’Island”. Ezekhez jött később Sue Eugen, kinek exotikus regényei (többek közt a „Női kékszakáll”), végzetes szuggeszciókkal voltak a fantáziámra. Dumast legkésőbb ismertem meg a Trois musquetairesből. Amint azonban Shakespeare több művét megszerezhettem: Lear királyt, III. Rikhardot, ez az olvasmány végképen holdkórosává tett a nagy irodalmi planétának. Jogász voltam a kecskeméti kollegiumban, Petőfi pedig színész egy ott letelepült vándortársulatnál. Neki is jelent már meg két verse a lapokban. Együtt álmodoztunk elérhetetlen dicsőségről és amellet tanultunk angolul, franciául. Megtettük azt,

hogy lefordítottuk Lear királyt és aztán rábírtuk a kecskeméti közönséget, hogy Shakespere darabjára a színházat megtöltse és tapsoljon Lear királynak! — A tulvilági mámor, amit a fölséges szellemóriás ihlete támasztott agyamban, mentheti azt a vakmerőséget, hogy én, a tizenhét éves gyerek, egy dráma megírására vállalkoztam (mindjárt a legmagasabban kezdve); megírtam a „Zsidó fiú” című szomorujátékot, melynek hőse „Emericus Fortunatus”, II. Lajos király kincstárnoka s azt beküldtem a magyar tudós akadémia drámai pályázatára. És a tudós akadémia ezt az én első művetem dicsérettel tüntette ki, sőt a pályabírák kisebbsége (Vörösmarty, Bajza) a száz aranyas jutalomra ajánlotta.

Ezzel alá volt írva a vérszerződése annak az édes ördögnek, akit úgy hívnak, hogy „poézis”, aki elvisz bennünket az örökké égő lángba, amely folyvást éget, de soha el nem hamvaszt. Az ügyvédi diplomámnak soha hasznát nem vettem: egy pöröm volt, azt meg is nyertem; azon időben az ügyvédnek magának kellett ekezekelni az alperest. Azt már nem követtem el.

Ettől fogva tudtam, hogy nem lesz belőlem más mint író.

A siker új ösztönt adott: fölfelé szédültem. A dráma után következett a regény. Tizennyolc, tizenkilenc éves voltam, amidőn megírtam első regényemet, a „Hétköznapi”-at. — Ez is tele van hibákkal; de én az összes munkám kiadásában semmit sem igazítottam rajta. Azok a hibák is az én eredetiségeim, hozzáam tartoznak. En az első művemben senkit sem utánoztam azon nagy regényírók közül, kiknek műveit bámultam. Tévedeztem,

közepes esztendő termésének. Egy be-következendő kedvezőtlen tény előtt ál-lunk tehát, amelyre elkészülnünk kell mindenképpen.

Sopánkodni a gyenge termés miatt, felesleges dolog; inkább arra kell töre-kedni egyesült erővel minden tényező-nek, hogy a gyenge aratási eredmény-káros hatását tőle telhetőleg ellensúlyozza. Ezt pedig csak megfontolt céltudatos-sággal érhetjük el.

Ha elgondoljuk, hogy amugy is fe-llette nehéz a szegény sorsu magyar nép helyzete, amelyet a kivándorlás és a szocialisztikus izgatás fokozódó erővel lazít meg, ha elgondoljuk, hogy milyen óriási terhek nyomják ezt a földet, amely nem fog most jó termést adni, felette komolynak látjuk a helyzetet.

De azért nem kétségbeesztünk, nem is elcsüggesztünk.

A gyenge aratásnál nagyobb bajok sújtották már ezt a népet, anélkül, hogy mélyebb nyomot hagytak volna. Kihe-verte ez az egészséges nemzet a bajokat, a rossz esztendők után jó esztendők jöt-tek. Elmult a hat forintos buza is, amely pedig nagyobb csapás volt a gazda-közönségre nézve, mint egy közepesen aluli termés.

A helyzet az, hogy a gyenge ter-més ellenében jobbak lesznek a buza árak. Igaz, hogy a papirosbuza utjá-ban áll még most is az egészséges ár-alakulásnak, de a nagy tény, hogy az idén nem lesz annyi buza, mint tavaly volt, a papirosbuza nem fogja tudni elnyomni. Az egy-két forinttal magasabb buzaár pedig alkalmas arra, hogy a gyenge termés által okozott kárért rész-ben kárpótoljon. Viszont meg fogja ezt sínyleni a fogyasztó közönség, mert drágább lesz a liszt, meg a kenyér. A fogyasztó közönségnek azonban meg kell hozni ezt az áldozatot azért a gazdaközönségért, amely a fundamentális ereje ennek az országnak.

A hatóságoknak is le kell vonni a helyzet konzekvenciáját. Ne zaklassák a gazdát az adóért! Az ex-lex folytán óriási mérvben felszaporodott az adó-hátralék s a jó termés esetén is nagy áldozatot követelt volna a gazda részé-ről a törlesztés. Azonban a termés nem jó,

ha a nagy áldozatot teljes mértékben meghozná a gazda: tönkre menne vele. Nem szabad kívánni tehát a gazdától, hogy olyan nagyszemű adóhátralék törlesztést teljesítsen, amelyet ki nem bír. Semmi jogot, semmi okot el nem ismerhetünk arra, hogy a gyenge ter-mésen felül az adóekzekuciók is siettes-sék a gazda tönkre jutását.

Ezért tehát az adóbehajtás terén humánusabban és méltányosabban kell eljárni, mint valaha. Ezt jegyezzék meg jól maguknak azok, akiket illet. Mert ellenkező eljárással mérföldcsizmaikkal siettetik a kivándorlás és a szocializmus által elgyöngített föld népének rontását.

Az állam tud magán segíteni sok-féleképpen, hogy szükségleteit fedezni tudja. Ellenben az egyes gazdák hova forduljanak, ha a gyenge termésen kívül még az adó is a tönk szélére sodorja.

Mint minden gyenge, vagy rossz aratás idején, most is levonhatjuk azt a tanulságot, hogy termelésünk nincsen jól berendezve. Még mindig a buzára he-lyezik gazdáink a fősúlyt, dacára an-nak, hogy Amerika, Oroszország és Románia veszedelmes konkurenciát fej-tenek már ki a mi buzánk ellen. De buzát termelni a legkényelmesebb, tehát ezt forszírozzuk minden áron. Holott ta-lán valamivel több munkával ugyan, de más gabonaféléket is termelhetnénk sok-kal nagyobb mértékben, olyanokat, me-lyek nincsenek annyira kitéve az idő-járás szeszélyeinek, mint a buza. Hogy mennyire okszerű lenne ez a gondolko-dás, bizonyítja ez az esztendő. Ha nem vetettük volna be buzával szántóföldjeink hatvan százalékát, most sokkal kisebb lenne az általános károsodás. De mi még mindig a buzára helyezzük a fő-súlyt, mert annak termelése és eladása a legkényelmesebb s így történik aztán, hogy egy rossz buzaaratás, bajba sodor-hatja az országot.

Okuljunk már végre és gazdálkod-junk okosabban!

Papválasztás.

A szilágy-somlyói ev. ref. papi állomás pályázat útján való betöltése folyó évi június hó 5-én, a rendes istentisztelet befejezése után a templomban megtartott egyházi köz-gyűlésben történt meg.

A választó gyűlés megtartására Viski Pál esperes Bartha Dezső tasnádi lelkész, egyházmegyei főjegyzőt és Viski János egyházmegyei képviselőt küldötte ki.

Bartha Dezső választási elnök a pap-választó közgyűlés megnyitása után az egy-házi törvények vonatkozó szakaszait felolvasta és alaposan megmagyarázta. Majd a választási bizottságot a presbiterium által előre megválasztott tagokkal kiegészítve, felolvasta a pályázók neveit s annak előrebocsátása után, hogy egyik pályázó Csia Kálmán etédi lelkész családi körülményeire s megváltozott viszonyaira való hivatkozással, pályázatát idő-közben visszavette, a választó közgyűlést az iránt való nyilatkozásra hívta fel, hogy az üresedésben levő papi állomást közfelkialtás-sal, avagy szavazással óhajtja-e betölteni?

Miután tizenkét jelenlevő választó a szavazásnak elrendelését az elnökhöz benyuj-tott íven írásban kérte, — kijelentette az elnök, hogy a választás szavazati lapok benyújtása által, titkos szavazás útján fog megejtetni. Felkérte a választókat, hogy szavazataikat a bizottsághoz nyújtsák be.

A szavazás, miután a választó gyűlésben a szavazatra jogosítottak feltűnően kevés számmal jelentkeztek, kevés idő alatt lefolyt, (244 igazolt választó közül mindössze csak 97 szavazott), — úgy hogy már egynegyed 12 órakor a választási elnök a zárórát is ki-tűzte, kijelentvén, hogy szavazatokat csak is egy óráig fogad el.

A záróra leteltével a szavazatok össze-számláltatván, megállapították, hogy beada-tott összesen 97 szavazat. Ebből Kórh Endre erzsébetvárosi papra esett 27, — Péntek Ferenc zuglói papra 8, — Zsig-mond Károly hosszufalusi papra 62 szavazat.

Ennek folytán a választás elnöke Zsig-mond Károly hosszufalusi papot a szilágy-somlyói ev. ref. egyház papjává 62 szavazat-tal, vagyis a szavazók abszolút többsége ál-tal megválasztottnak hivatalosan kijelentette.

Ezzel a papválasztó közgyűlés befejezést nyert s a közgyűlés tagjai a megválasztott új papot s a választási elnököt és küldöttséget éljenezve, szétoszlottak.

Ref.

A magasabb légrétegek

A magasabb légrétegek kifürkészése cél-jából Európa legtöbb államában időről időre kisebb, mintegy 1—2 méter átmérőjű gummi

léggömböket eresztenek fel, melyek gáz-zal vannak megtöltve és automáta mű-ködő irókészülékkel vannak ellátva. Az e részbeni kísérletezések eredményre csak akkor vezetnek, ha ezen készülékek fel-talátatnak, a találó részéről mindennemű meg-rongálástól megóvatnak és a felbocsátó helyre vissza is küldetnek. Hogy tehát a szóban forgó léggömbök felbocsátásával kitűzött tu-dományos célok lehetőleg elérressenek, a ne-talán Magyarország területén észlelt ilyenmű léggömbök elfogására és kezelésére nézve a következő utbagazítások szolgálnak zsinór-mértékül.

Ha valaki egy ilyen léggömböt még a levegőben észrevesz, keresse fel azt a he-lyet, ahová a földre leereszkedik, oldja meg és minden nyílt tűz távoltartása mellett bo-csássa ki belőle a gázt olyképpen, hogy a töltő tömlő felfelé álljon, azután óvatosan vágja le a rendszerint fém, parafa, vagy ko-sárdobozban található készüléket anélkül, hogy ezt felnyitná, vagy megsértené. A leg-több esetben a léggömb már a levegőben szétreped és a készülék egy ereszkedő ernyő segítségével jut le a földre, miközben a fák könnyen felfoghatják.

A léggömbök ekkénti elfogása esetén a készülékhez oda kötött levélboríték felbon-tandó s az abban levő távirat a legközelebbi táviradhivatalhoz juttatandó.

Ezen táviratnak tartalmaznia kell annak a pontos címét (név, helység, járás, postaál-lomás), aki a léggömbben elhelyezve volt ké-szüléket őrizőbe vette.

Az ezen táviraton kívül a léggömbben található kérdőív is gondosan kitöltendő, de ez csakis azzal a ládával együtt küldendő el, amely a most jelzett távirat feladása után pár nap múlva a készülék megtalálójához ér-kezni fog.

A találozóhoz érkezendő ládába aztán a készülék mellékalkatrészei a hozzá mellékel-t utasítás szerint becsomagolandók és azonnal a postára feladandók.

Az, aki a készüléket visszaküldi, öt márka jutalmat kap s ha a léggömb elfogása különösebb fáradsággal járt, amiről a kérdő-ívben említés teendő, aránylagosan többet, ezenkívül minden kész kiadása megtérítetik.

Ellenben ki nem adatik semmiféle ju-talom a találonak, ha szándékos rongálás, vagy a készülék kinyitásának szándéka lenne konstatálható.

Különfélék.

— Alapítvány. Szabó Ferenc helybeli polgár az ev. ref. egyház kántori állás java-dalmazására 1000 koronás alapítványt tett, melynek kamata félvétenkénti részletekben a majd betöltendő kántori állomás javadalmát

botorkáltam az uton; de ez az ut saját ma-gamtörte csapás volt.

Később aztán irtam rosszabakat is, olyan genreben, mely idegen befolyásra vall. Első novella-gyűjteményeimben sok excentrikus fantázia működik, tulcsigázott életnézetekkel: amik közül ismét kiválik egy-egy való élet-ből kikapott eredeti magyar kép, minő a „Sonkoly Gergely“ elbeszélésem, mely angolra is lefordítottatott Stuart grófnő által.

Majd elkövetkezett az egész Európára nézve új korszakalkotó 1848-ik év, mely különösen Magyarországon az egész eddigi társadalmi és politikai viszonyok helyett me-rőben újakat teremtetett.

Ezideig Magyarországon kizárólag a fél-milliónyi nemesség képezte a nemzetet, a többi jobbágy volt: ez viselte az adó terhét, ez adta a hadsereghez az újoncokat, a nemes csak háboru idején fogott fegyvert; az or-szágyűlést a nemesség követeli alkották: az összes polgárság egy szavazattal volt kép-viselve; a kormány nem volt felelős, nála volt a hatalom, amit a cenzura útján még a szellem fölött is gyakorolt.

Ezen elavult rendszer ellen küzdött az új nemzedék, melynek programját képezte a történelmi nevezetességű „pesti tizenkét pont“, melyekben a jobbágyság felszabadí-tása, a nemesi előjog eltörlése, köztelhervise-lés, szabadság, jogegyenlőség követeltetett, fe-lelős kormány és képvisleti országgyűlés mellett.

Nekem adatott a sorstól a szerencse, hogy március 15-én a köztéren a polgárok előtt e 12 pontot felolvassam, Petőfivel együtt, ki ugyanekkor a „Talpra magyar!“ költeményét elszavalta. Ezt úgy neveztük, hogy „forradalom“.

A merész kezdeményezést teljes siker követte. A pesti pontokat magáévá tette az egész nemzet, elfogadta a pozsonyi ország-gyűlés, szentesítette a korona; a magyar nemesség önként lemondott nemesi előjogairól (ezen lemondás jelzéseül hagytam én el a nemesi y-grec-et nevemből) s felszabadította a jobbágyságot s ez által a közös hazaszeretet

tűzében egygyé olvasztá az egész magyar nemzetet.

Ezzel ismét egy új kötött pálya lett elem rajzolva a sorstól: a politika útja, me-lyen a költői működéssel parallel irányban haladtam mindez ideig; a szabadságot, az emberiséget, a felvilágosodást, a haladást szolgáltam hiven.

Ugyanez évben magánéletem is határo-zott fordulathoz ért. A márciusi napok dia-dalmámora összehozott azzal az alakkal, aki hosszú életemen át jótékony befórással volt kedélyemre, valóságos jó fátumom nemtője. A színpadon szónokolva a forradalom nép-tömegéhez, találkoztam a drámai művészet legmagasabb alakjával, Laborfalvy Rózával: megszerettük egymást és egybekeltünk.

Nemsokára kitört a reakció által fel-idézett ellenforradalom, mely a magyar nem-zetet és szabadságot végpusztulással fenye-gette. A magyar nemzet e szabadságharcban csodáit mutatta fel a vitézségnek és hon-szeretetnek. A felszabadult nép kaszával és szuronyyal sietett hazáját és szabadságát védeni s a bilincseitől menekült sajtó a szel-lem lángfegyvereivel intette a harcot, s a magyar honvédsereg diadalmaskodott a reakció zsoldos tábora fölött. Petőfi elesett a csata-téren. En egész Világosig kísértem a szabad-ságharc vezéreit, minden viharokon keresztül.

Nevem ki volt törölve az irodalomból két évig. Jókai Mór nem létezett. De azért tollam nem nyugodott. Egy szerencsétlen em-léki folyóvizek a vevét választottam ma-gamnak írói álnévként „Sajó“. (Ezt a nevet csak kutyának szokták adni.) És ezen név alatt irtam a „Forradalmi és csataképeket“. Szabadságtól és honszeretettől lángoló, keserűségkeltő elbeszélések hosszú sorozatát.

S ez volt a kezdete írói jellemem új átalakulásának.

Elhagytam a beteges fantázia agyrémeit, s a hozzám illő bombasztos irányt: törekedtem az élet igaz alakjait megtalálni, s olyan nyelven írni, aminőn a nép beszél; legnagyobb sikernek tartva azt a palóc parasztnő mon-

dását, aki egy elbeszélésemre azt vélemé-nyezte, hogy „hisz így én is tudnék írni“.

Ezen időközben irtam én az erdélyi fe-jedelmi és a török uralom alatti történelmi regényeim: a török regényeket és a „Véres Könyv“ című keleti novelláimat. De nyom-ban utánuk a „Magyar Nábó“ és „Kárpáthy Zoltán“ című regényeim, melyek nekem magamnak legrokonzenesebbek.

Később kezdtem hozzá a „Magyar dekameron“-hoz, mely száz novellát tartal-maz a legértékesebb tartalommal.

Eközben drámákat is irtam, amik között a „Dalma“, „Dózsa György“, „Szigetvári vértanúk“ hatással voltak a közönségre. A költséset nimbuszába burkolt hazaszeretet és szabadság eszméi megtalálták a fogékony kebleket. A színpad volt a parlament helyet-tesítője.

Ekkor ismét egy új vállalatot kezde-ményeztem. Az első magyar karrikatúrákkal illusztrált humorisztikus lapot „Üstökös“ cím alatt.

A kezdeményezés nehéz volt: se humo-risztikus író, se karrikatura-rajzoló hozzá. Magamnak kellett kezdetben írnom is, rajzol-nom is, később segített maga a közönség.

Az „Üstökös“-ben kezdeményeztem a nemzeti öltözet viselését is (1860-ban), mint eleven tiltakozást az elnemetietlenítés ellen; ami az egész országot magával ragadta, s éveken át fentartotta magát.

A következő évben fordulat állt be a politikában. A korona megkísérelte az al-kotmányos élet helyreállítását Magyarországon. A kísérlet eredménytelenül végződött. Az európai koncertben megbukott az abszolút kormányzat. Helyébe lépett a szerencsétlen kétbalkezü Schmerling kísérlete egy theore-tikus összalkotmányval, mely egy össz-monarchiát tervezett német alapon. Ez a ki-sérlet Magyarországon még az abszolutizmus-nál is nagyobb recenziúra talált. Az ellenálló nemzeti párt ekkor egy nagy politikai lapot alapított meg, s annak kiadásával és szer-kesztésével engemet bizott meg, mint aki a 61-iki országgyűlésen tartott képviselői prog-

rambeszéddel bizalmát megnyertem. A lap címe volt „A Hon“. Nagy hatással indult meg, amit a kormány azzal gondolt meg-akadályozhatni, hogy engemet s a munka-társamat Zichy Nándor gróft, egyikét a magyar arisztokrácia legkiválóbb championjai-nak, haditörvényszék elé állított (egy aka-démikus vezércikk miatt) s elítéltetett egy évi nehéz vasban töltendő fogságra. A fog-ság nagyobb részét az uralkodó kegyelme elengedte, s „A Hon“ továbbra is a szabad-elvű ellenzék közlönye maradt, az én vezeté-sem, de más szerkesztő felelőssége alatt, mig Schmerling bukása után ismét viszanyertem a szerkesztői állást s vezettem „A Hon“-t hazafias irányban a bal-közép politikája értel-mében, mig Tisza Kálmán kormányra jutá-sával a lap is a kormányt támogató fuzionált szabadelvű párt organumává lett. Ez alatt folyvást tagja voltam a képviselőháznak tiz országgyűlésen keresztül s tevékeny részt vettem a törvényhozás tanácskozásaiiban. Mint szónokot is szívesen meghallgattak.

Es e közben megírtam 350 kőtet költői munkát különböző cím alatt, 3937 iv terje-delemmel.

A „hold mesei“-ből.

(Kun tarinotia.)

I.

A hold beszél.

Magányos utamban egyszer a legszólás északra jutottam, arra a földre, amelynek már csak a neve is elérmit: Szibériába. Lát-tam az Ob folyót, amint iszapos vizét hőm-polygati és a Jeges-Oceán hideg koblére siet, ahol reá halál várakozik. A parton magányos szamojéd tanya, vagy inkább kunyhó ál-lott — fölig a földbe süllyedve. Az egész táj zordon és kihalt. A csenevész gyér mohokra és zuzmókra a hó terítette fehér takaróját mely ott keringett, szállongott az északi szél!

Peronoszpóra fecskendők,
Rafia hancs,
Régálicz,
ÓTÓ PAMUT
legjutányosabb árban kapható
Frankovits Ignác
vas- és fűszerkereskedésében
5—6 Szilágy-somlyón.

A
szőlő peronoszpóraja ellen
való védekezéshez általánosan elismert legjobb
anyag a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Ára Budapesten: 50 kilogrammos
zsákokban á kilogramm 66 fillér, 10 és 5
kilogrammos zsákokban á kgr. 70 fillér, 2
kilogrammos dobozokban á kgr. 71 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, elő-
állítás gyorsabb, a levélhez jobban tapad,
mint a rézgálic, a permetezőt sohasem
dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági aka-
démia növényélettani állomása kísérletének
fényes eredménye a legkitűnőbb külföldi
szaktudósok véleménye, számos magyar gazda
bizonyítványa bárkinek díjtalanul megkül-
detik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő
eredményrel használható a burgonyavész
ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabona-
csávázásra és baromfiórok fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető: Szilágy-
somlyón Veres Károlynál és Farkas István-
nál. Tasnádon Hulka Károlynál. Zilahon
Terge Józsefnél.

5340—1904. tkvi szám.

Hirdetmény.

A szilágy-somlyói kir. járásbíró, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a
zilahi kir. törvényszék területén fekvő Kraszna
község telekkönyvei birtokszabályozás követ-
keztében az 1869. évi 2573. számú szabály-
rendelethez képest átalakítottak s ezzel
egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a
melyekre az 1886. XXIX. t.-c. az 1889.
XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-c. a tényle-
ges birtokos tulajdonjogának bejegyzését ren-
delik az 1892. XXIX. t.-c.-ben szabályzott
eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével
kapcsolatosan fogantatottak.

E célból az átalakítási előmunkákat hite-
lesítése és a helyszíni eljárás nevezett köz-
ségben 1904. június hó 15-ik napján fog
kezdődni.

Ennélfogva felhívom:

1) Az összes érdekelt, hogy a hite-
lésési tárgyaláson személyesen, vagy meg-
hatalmazott által jelenjenek meg és az új
telekkönyvi tervezet ellen netalan észrevéte-
leiket annál bizonyosabban adják elő, mert a
régie telekkönyv végleges átalakítása után a
tévés átvezetésből eredhető kifogásokat jó-
hiszemű harmadik személyek irányában többé
nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, kik a telekkönyvekbe elő-
forduló bejegyzésekre nézve okadatolt elő-
terjesztést kívánnak tenni, hogy a telek-
könyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött
határon kezdődő eljárás folyamán jelenje-
nek meg s az előterjesztéseiket igazoló ok-
iratokat mutassák fel.

3) Mindazok, a kik valamely ingatlan-
hoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi

bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek,
hogy átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15—18.
és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7., 9.
§§-ai értelmében szükséges adatokat meg-
szerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket
a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassa-
nak, hogy az átruházó tulajdonos az átruhá-
zás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje
el s a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt
nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az
uton nem érvényesíthetik és a bélyeg illeték
elengedési kedvezményétől is esznek, és

4) Azok kiknek javára tényleg már
megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog van
nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az
ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulaj-
donosai, hogy a bejegyzett jognak törlését
kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély
nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenje-
nek meg, mert ellenesetben a bélyegmentes-
ség kedvezményétől esznek.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.
Szilágy-somlyón, 1904. május hó 10.

3—3

KORMOS, kir. albiró.

Végzett joghallgató

ügyvédi irodába — fogalmazói minőségben —
ajánlkozik. Cim: Hatvany K. Pozsony,
Jeszenák-ut.

158—1904. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy a szilágy-somlyói kir. járásbí-
rósnak 1903. V. 661. számú végzése kö-
vetkeztében Tamko Bertalan szilágy-somlyói
ügyvéd által képviselt Gróf Bánffy Róza
javára Szirka János váraljai lakos ellen 500
korona s jár. erejéig 1903. évi november hó
12-én fogantatott kielégítési végrehajtás
útján lefoglalt és 1030 koronára becsült kö-
vetkező ingóságok, u. m. szarvasmarhák, disz-
nók, gazdasági felszerelések és takarmány
nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szilágy-somlyói kir.
járásbíró 1903. évi V. 661/2. számú vég-
zése folytán 500 korona tőkekövetelés, ennek
1903. évi október hó 3. napjától járó 5 %
kamatai, $\frac{1}{3}$ váltódíj és eddig összesen 284
korona 48 fillérben biróilag már megállapított
költségek erejéig az árverés alperes lakásán,
Váralján leendő eszközzésére 1904. évi
június hó 16-ik napjának délelőtti 10
órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni
szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az
1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értel-
mében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet
ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is,
el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat
mások is le és felülfoglaltatták és azokra
kielégítést nyertek volna, ezen árverés az
1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Szilágy-somlyón, 1904. évi május
hó 6. napján.

ROSKA VERTÁN,
kir. bir. végrehajtó.

Közzététel.

Alólirott, mint vb. Salamon Már-
ton szilágy-somlyói cég csődtömeggond-
noka ezennel közhírré teszem, miszerint
a csődvagyonnak konyhaberendezésből
és szabó üzleti árukból álló tárgyait
folyó évi június hó 17-én d. e. 11 óra-
kor vagyonbukott lakásán megtartandó
önkéntes árverésen készpénzért a leg-
többet ígérőnek el fogom adni.

Dr. Mesesián Coriolán,

ügyvéd, tömeggondnok.

ELADÓ BOR.

33 hektl. új fehér bor,
5 hektl. új piros bor,
24 hektl. fehér ó bor
ELADÓ.

Bölöni Sándornál,

Szilágy-somlyón.

Egy félfedelű feketére
fényezett kocsit, — 1
Bergschiri koca és 4
malac elköltözés
miatt jutányosan el-
adó CSEGEZY GYULA
m. kir. pénzügyőri biztostnál
Szilágy-somlyón.

Hirdetmény.

A „Krasznamegyei Takarékpénztár-Egyesület Szilágy-somlyón“

részvénytársaság

tudomására adja a t. hitelt igénybe vevő közönségnek, hogy a
pénzviszonyok kedvező alakulása folytán

első helyen leendő bekebelezésre

és

tőzsdén jegyzett értékpapírokra

6%-os kamat mellett ad kölcsönt.

Mindenmely felvilágosítással szívesen szolgál

6—10

Az Igazgatóság.

Értesítés.

Van szerencsénk a nagyérdemű
helybeli és vidéki közönség becses
tudomására hozni, hogy 39 év óta
fennálló

CZIPÉSZ ÜZLETÜNKET

a mai kor igényeinek megfelelően újonnan berendeztük.

Raktáron tartunk saját készítésű férfi, női és gyermek cipő-
ket. Megrendeléseket mérték után pontosan, gyorsan és esinos kivitel-
ben, jó anyagból eszközölünk, ugyancsak javításokat is elfogadunk.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradunk
tisztelttel:

Laczkai József és fia.

Szilágy-somlyó, (Piacz-tér.)

10—

Brázai-féle Sósorszesz.

A Brázai-féle sósorszesz a fejbőrt megtisztítja a
gombásiraktól s ezzel előjött vesztik a hajhullásnak és
a kopaszkodásra vezető korpásodásnak.

É r t e s í t é s.

A Középszolnokmegye-zilahi Takarékpénztár — R é s z v é n y t á r s u l a t — (ALAKULT 1871-BEN)

hívásának megfelelőleg, az általános közgazdasági jólét fejlesztését tartván feladatának s ettől vezéreltetve, Szilágysomlyón és vidékén lakó ügyfeleivel való érintkezés könnyebbé tétele végett

SZILÁGYSOMLYÓN,

a Porjesz-házban (a Közgazdasági Bank volt helyiségében) egy

FIÓKINTÉZETET

állított föl.

Ezen fiókintézet a zilahi főintézet szigorú felügyelete alatt a takarékpénztári összes üzletágak gyakorlatával foglalkozik.

A kölcsönök úgy a zilahi, mint a szilágysomlyói és a tasnádi fiókintézeteknél minden

kezelési díj fölszámítása nélkül

a legolcsóbb kamatláb mellett folyósítatnak.

Váltóra bekebelezés vagy személyi hitel mellett 4—6 havi lejáratra.

Jelzálogra 5—10—15 évi törlesztésre.

Folyószámlára értékpapir fedezettel vagy ingatlan bekebelezésre.

Kézi zálogra arany, ezüst fedezetre.

Előlegeket ad értékpapirokra.

Elfogad betéteket takarékbetéti könyvecskékre, mely könyvecskék a megye területén bármely állami vállalatnál a magas kormány engedélye folytán biztosítékul (cautio) elfogadtatnak.

Amidőn tehát t. ügyfeleinket és a hitelt igénylő közönség figyelmét ezen fiókintézetünkre fölhívjuk, előre is biztosítjuk, hogy intézetünkkel szemben támasztott kívánalmaik minden irányban a legméltányosabb kielégítést fognak nyerni.

1—3

Zilah, 1904. június hó.

A Középszolnokmegye-zilahi takarékpénztár
igazgatósága.